

Juli 2017

54/17

Orientering fra formanden.....	3
Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling	4
Seminar med professor Tim Trull	7
Certificeringskursus i MCMI III	8
4. nationale seminar om personlighedsforstyrrelser	9
Skriveworkshop i Umbrien for medlemmer af IPTP	10
Seminar om identitet	11
Referat fra seminar om psykopati	12
Boganmeldelse	13
Highly recommended	16
Fornyelse af medlemskab/kontingent	19
Kalender	19
Kontaktpersoner/bestyrelse	20

Orientering fra formanden

Foråret bød på et spændende seminar med den norske psykolog Helge Andreas Hoff, et arrangement der er omtalt andet steds i dette Newsletter. Arrangementet var arrangeret af bestyrelsesmedlem Liselotte Pedersen i samarbejde med Dansk Retspsykologisk Selskab og var en opfølgning af en nyudgivelse fra 2016 af en nordisk bog om psykopati.

Den vigtigste begivenhed i foråret var dog udgivelsen af IPTP jubilæumsbogen: Personlighed og personlighedsforstyrrelser udkommet på Reitzels forlag under redaktion af Erik Simonsen og Birgit Bork Mathiesen. Bogen er anmeldt andet steds i dette Newsletter af psykolog og ph.d.-studerende Mie Poulsgaard Jørgensen. Vi håber, medlemmerne vil vise interesse for bogen, som repræsenterer 25 års erfaringer fra arrangementer i Institutet, og som samtidig er udgivet til ære for Ted Millon som inspirerede os til at danne Institutet tilbage i 1989.

Bestyrelsen afholdt sit årlige bestyrelsesseminar, hvor der blev lagt planer for de næste par år. Vigtigst forestående er afholdelsen af det 4. nationale seminar om personlighedsforstyrrelser 16. marts 2018. Programmet er i det store hele fastlagt, og det tager udgangspunkt i emnerne behandlet i jubilæumsbogen og med foredragsholdere fra denne. Der vil dels være en række brede foredrag om formiddagen, efterfulgt af to paneldiskussioner efter frokost.

Som det også fremgår af nærværende Newsletter, har bestyrelsen besluttet atter en gang at afholde skriveseminar i Umbrien, nu 14.-20. april 2018. Ph.d.-studerende, forskere og klinikere, som til daglig ikke kan finde tilstrækkelig tid at færdiggøre artikel eller bogkapitler, kan få tildelt et stipendium, der omfatter rejse og ophold den pågældende uge. Der vil være mulighed for fælles sparring og gensidig supervision på hinandens tekster under skriveseminaret. Professor Erik Simonsen og lektor Morten Hesse er kursusledere. Det er også en enestående mulighed for hyggeligt kollegialt samvær og kulturelle og gastronomiske oplevelser i det smukke Umbrien. Lad ikke denne mulighed gå fra dig! Skriv eller ring til mig, hvis du vil have nærmere oplysninger.

Bestyrelsesmedlem Kraka Bjørnholm har arbejdet intenst på at sammensætte et seminar om identitet med en tværfaglig tilgang. I skrivende stund har følgende takket ja som foredragsholdere: Carsten René Jørgensen, Lilian Munk Rösing, Katrine Zeuthen, Marianne Stidsen og Dan Zahavi. Seminaret afvikles 26. oktober 2018 i Kosmopol i Fiolstræde. Kraka har arbejdet længe med dette program, som egentlig tager udgangspunkt i DSM-5's alternative model som har fokus på identitet. I tråd med tidligere arrangementer om fx narcissisme vil bestyrelsen

også i dette tilfælde sætte fokus på et psykiatrisk emne, som har bred interesse i andre fagdiscipliner, som vil kunne øge vores viden om samfundsmæssige og kulturelle perspektiver på vores fagterminologi.

Bestyrelsesmedlem Bo Bach vil følge op på tidligere arrangement om den alternative model DSM-5 i et 2-dages seminar med international deltagelse, forhåbentlig Bob Krueger og/eller Chris Hopwood samt andre foredragsholdere fra Europa/Norden. Den alternative model udforskes ivrigt i ph.d.-studier i Region Sjælland, og når nævnte 2-dages seminar løber af stablen, vil der formentlig også være danske bidrag.

Til slut er der blot at nævne, at vi forventer at få fornyet inspiration til vores aktiviteter ved den kommende internationale ISSPD kongres i Heidelberg, 25.-28. september 2017.

God sommer til alle og på gensyn ved kommende arrangementer.

Erik Simonsen

Referat fra IPTP's ordinære generalforsamling

Torsdag 6. april 2017, Psykiatrisygehuset Slagelse

1. Valg af dirigent og referent

Kraka Bjørnholm er dirigent, Dorit Mortensen referent.

2. Godkendelse af dagsorden

Indkaldelse til generalforsamlingen er udsendt rettidigt i henhold til vedtægterne. Dagsorden godkendt.

3. Bestyrelsens beretning om Instituttets virksomhed i det forløbne år, herunder evt. ad hoc udvalgs aktiviteter

Bestyrelsen konstituerede sig i det forløbne år med Erik Simonsen som formand, Birgit Bork Mathiesen som næstformand, Morten Hesse som sekretær, og Liselotte Pedersen som redaktør af Newsletter. Der har i 2016 været afholdt bestyrelsesmøder 15. februar, 6. april, 15. juni, 12. september samt 13. december. Ved årsskiftet havde Instituttet omkring 150 medlemmer.

Den fremtrædende begivenhed i 2016 var naturligvis afholdelsen af IPTP's 25 års jubilæum med ca. 80 deltagere. Erik Simonsen gennemgik IPTP's historie og lagde nogle visioner ud for fremtiden. Den øgede fokus på evidensbaseret tilgang til personlighedsforstyrrelser blev understreget af Ole Jakob Storebøs foredrag om de pågående Cochrane review for hhv. psykologisk og farmakologisk behandling af borderline. Morten Kjølbye, tidligere bestyrelsesmedlem i Institutet, fortalte om psykoterapeutisk behandling af personlighedsforstyrrelse; ligeledes var der indlæg fra andre tidligere bestyrelsesmedlemmer: Morten Hesse om antisocial personlighedsforstyrrelse, Ulrik Haahr om personlighed og psykose og Per Nielsen om personlighed og personlighedsforstyrrelser. Seminaret bød på fire udenlandske foredragsholdere: Glen O. Gabbard om psykodynamisk forståelse af personlighedsforstyrrelser, Sabine Herpertz om neurobiologi ved borderline, Andrea Fossati om den alternative model DSM-5 og Anthony Bateman om psykoterapi. Udførligt referat fra seminaret fremgår af Newsletter 52/16.

Foredragene dannede en god ramme om årets arbejde med "jubilæumsbogen": Personlighed og personlighedsforstyrrelser, som sidenhen i april 2017 er udgivet på Reitzels forlag under redaktion af Erik Simonsen og Birgit Bork Mathiesen. Året bød også på et nordisk seminar om forskning i DSM's alternative model under ledelse af bestyrelsesmedlem Bo Bach, som også stod for et arrangement om MMPI-2-RF. Samme Bo Bach har indgående i Newsletter 53/17 givet et indblik i psykiatrisk klassifikation af personlighedsforstyrrelser i DSM-5 og planerne for ICD-11.

Bestyrelsen forventer, at der i de kommende år vil blive afholdt flere kurser med udgangspunkt i jubilæumsbogen som supplement til disse nationale seminarer og seminarer med udenlandske foredragsholdere.

4. Kassereren fremlægger revideret regnskab til godkendelse

Af regnskabet fremgår, at der er et mindre underskud. Dette skyldes afholdelse af jubilæumsseminaret i april med udenlandske keynote speakere. Deltagergebyret var desuden sat lavt. I lighed med tidligere år giver kursusaktiviteten et mindre overskud.

Regnskabet godkendes.

5. Fastlæggelse af arbejdsopgaver for det kommende år

Henvises til bestyrelsesseminaret i maj.

6. Behandling af indkomne forslag

Bestyrelsen har forslag om "nedsættelse af ad hoc udvalg bestående af en eller flere ph.d.-studerende, der arbejder med projekter omhandlende personlighed og personlighedsforstyrrelser. Prægraduat medicin- og psykologistuderende kan

også indgå i udvalget. Udvalget skal have en formand fra bestyrelsen. Udvalget vil blive indbudt til at deltage i bestyrelsesmøder. Formålet med udvalget er at fremme bestyrelsens samarbejde med præ- og postgraduate studerende, herunder i forhold til planlægning af undervisningsmøder og forskningsseminarer”. Forslaget vedtages.

7. Fastlæggelse af budget og kontingent

Budgettet blev fremlagt og godkendt. Medlemskontingent fastholdes på 400 kr.

8. Valg af bestyrelse og suppleanter

Erik Simonsen og Birgit Bork Mathiesen er på valg, begge genvælges. Morten Hesse har ønsket at udtræde af bestyrelsen, men vil fortsat have en ad hoc tilknytning. Suppleant Bo Bach bliver fuldgyldigt medlem. I hans sted vælges læge Maria Willer Meisner som suppleant.

9. Valg af revisor

Frank Hansen fortsætter som revisor med Ulrik Haahr som suppleant.

10. Valg af medlemmer til faste udvalg

Der er ingen faste udvalg.

11. Eventuelt

Der er ingen punkter til eventuelt.

Seminar med professor Tim Trull

IPTP inviterer til halvdags seminar med professor Timothy J. Trull fra University of Missouri, USA.

Tim Trull har publiceret en lang række artikler inden for grænsen mellem affekt, emotion og psykopatologi, særligt om emotionel dysregulering ved borderline personlighedsforstyrrelse og depression. Han har særlig viden inden for assessment af psykopatologi. Han har desuden været leder af en række NIH-sponsorerede projekter med fokus på borderline og assessment af negativ emotionel dysregulering samt selvskadende adfærd. Aktuelt arbejder han med udvikling af metoder til vurdering af affektiv instabilitet og emotionel dysregulering i patienters dagligdag gennem brug af smartphones og trådløse sensorer til selvrapportering og samtidig måling af fysiologiske data.

Foreløbigt program:

09.00 – 12.00 Lectures on Ambulatory Assessment in somatic and psychiatric research

Tid: Fredag 22. september 2017 kl. 9.00-12.00

Sted: Psykiatrisygehuset, Fælledvej 6, 4200 Slagelse

Pris: 500,00 kr. – forfriskninger inkluderet

Bindende tilmelding senest 4. september 2017 via tilmeldingsblanket på www.iptp.dk

Certificeringskursus i MCMI III

Kurset henvender sig kun til kursister, der tidligere har deltaget i introduktionskursus i MCMI III

Opfølgings-/certificeringskurset indeholder en valgfri mulighed for at få testet deltagernes viden om prøven samt sine evner til at lave en fortolkning af profiler.

Mål	At sætte deltagerne i stand til at lave fortolkninger af MCMI-profiler med særlig opmærksomhed på mulige fejlkilder i testen og i undersøgelsessituationen.
Metode	Workshop hvor hver deltager medbringer to profiler inkl. spørgeskema. Disse diskuteres parvist; analyserne fremlægges i plenum. Generelle problemstillinger diskuteres i fællesskab. Profilerne fremsendes til underviseren en uge inden kurset.
Prøve	Dagen afsluttes med en prøve, der tester baggrundsviden om testen. Er resultatet af prøverne (fortolkning af profiler og MC) tilfredsstillende, tilsendes deltagerne efterfølgende et certifikat.
Kursusafgift	2.800 kr. for medlemmer af IPTP, 3.200 kr. for andre
Deltagerantal	max. 8
Tid	Mandag 23. oktober og tirsdag 24. oktober 2017, begge dage kl. 9.00-15.30
Sted	Psykiatrisygehuset, bygn. 3, 4. sal, mødelokale 3.27, Fælledvej 6, 4200 Slagelse
Underviser	Professor, forskningschef, overlæge Erik Simonsen

Tilmelding senest 2. oktober 2017 via tilmeldingsblanket på www.iptp.dk

4. nationale seminar om personlighedsforstyrrelser

Seminaret vil tage udgangspunkt i bogen Personlighed og Personlighedsforstyrrelser med indlæg fra flere af bogens forfattere. Det endelige program er ikke fastlagt, men foredragsholdere vil blive inviteret blandt bogens forfattere af de respektive kapitler.

Overordnet program:

Del I – grundlæggende om personlighed

Erik Lykke Mortensen, Hans Henrik Jensen, Birgit Bork Mathiesen og Lene Halling Hastrup

Del II – fokus på borderline

Ole Jakob Storebø, Jakob Sander Hansen, Sune Bo
Oplæg, efterfulgt af paneldiskussion

Del III – fokus på det ængstelige spektrum

Francisco Alberdi, Sebastian Simonsen, Nana Nørgaard, Bo Bach
Oplæg, efterfulgt af paneldiskussion

Endeligt program offentliggøres, når tilsagn fra foredragsholdere foreligger.

Tid: 16. marts 2018

Sted: Psykiatrisygehuset i Slagelse

Pris: 300,00 kr. for medlemmer, 600,00 kr. for andre

Kursusledelse: Bo Bach og Erik Simonsen

Bindende tilmelding senest 16. februar 2018 via tilmeldingsblanket på www.iptp.dk.

Skriveworkshop i Umbrien for medlemmer af IPTP

IPTP afholder en 6-dages skriveworkshop i Umbrien, Italien i perioden 14.-20. april 2018 for 6 medlemmer af IPTP. Workshopen retter sig mod forskere eller klinikere, som i perioden skal arbejde med at forfatte en tekst inden for området personlighed eller personlighedsforstyrrelser med henblik på publikation. Over seks dage vil deltagerne arbejde med deres tekster, med det formål at bringe dem tættere på publikation.

IPTP betaler for ophold i Agriturismo, morgenmad og aftensmad (frokost for egen regning) samt transport til og fra lufthavn i Italien. Se mere om vingården på hjemmesiden www.contifaina.it.

Kursusledelse: Professor, forskningschef, ph.d. Erik Simonsen og centerleder, seniorforsker, ph.d. Morten Hesse.

Ansøgning om deltagelse skal **senest 1. september 2017** sendes til IPTP's bestyrelse: dmo@regionsjaelland.dk. Alle ansøgere vil omkring 1. november 2017 modtage svar på ansøgningen.

Ansøgningen skal indeholde en kort præsentation af dig selv og den tekst du vil arbejde med. Vi opfordrer såvel yngre som erfarne forskere til at søge. *Det er en forudsætning for deltagelse, at man pr. 1. april 2017 var betalende medlem af IPTP.*

Erik Simonsen & Morten Hesse

Seminar om identitet

IPTP afholder seminar om identitet fra et tværfagligt perspektiv. Foredragsholdere vil være:

- Professor i psykologi ved Århus Universitet Carsten René Jørgensen om *Identiteten i senmoderniteten*
- Professor Dan Zahavi, Center for Subjektivitetsforskning, Københavns Universitet om *Identitet fra et filosofisk perspektiv*
- Lektor Marianne S. Stidsen, Institut for Nordiske Studier og Sprogvidenskab, Københavns Universitet om *Identitet fra et litterært perspektiv*
- Lektor Katrine E. Zeuten, Institut for Psykologi, Københavns Universitet om *Identitet fra et filmperspektiv*
- Lektor Lilian Munk Røsing, Institut for Kunst og Kulturvidenskab, Københavns Universitet om *Identitet fra et kønsperspektiv*

Seminaret afsluttes med en paneldiskussion med deltagelse af alle. Et mere detaljeret program og deltagerpris kommer i næste Newsletter og på hjemmesiden.

Tid: 26. oktober 2018

Sted: Kosmopol, Fiolstræde 44, København K

Kursusledelse: Kraka Bjørnholm

Referat fra seminar om psykopati

Bogen ”Psykopati” (M. K. F. Kreis, H. A. Hoff, H. Belfrage, & S. D. Hart (red.)) blev i 2016 udgivet på henholdsvis dansk, norsk og svensk. Bag bogen stod en række internationale forskere og klinikere indenfor psykopatiområdet. Flere af IPTP’s medlemmer har også bidraget med kapitler til bogen.

I forlængelse af bogen inviterede IPTP i samarbejde med Dansk Retspsykologisk Selskab til seminar om psykopati med en af bogens bagmænd psykologspezialist, ph.d. Helge Andreas Hoff. Seminaret blev afholdt d. 17. marts 2017 på Psykiatrisygehuset i Slagelse med deltagelse af 40 danske klinikere og forskere.

Seminaret omhandlede nyeste viden om psykopatibegrebet med fokus på kortlægning af psykopati og vurderingsstrategier i klinisk praksis. Seminaret fokuserede også på kliniske udfordringer knyttet til behandling samt psykopati og voldsrisiko. Dagen var tilrettelagt som en kombination af oplæg, videocases og gruppeøvelser, og lagde i høj grad op til aktiv deltagelse. Helge formåede både at præsentere opdateret klinisk forskning omkring den psykopatiske personlighed, herunder hans egen forskning omkring den konceptuelle model *Comprehensive Assessment of Psychopathic Personality (CAPP)* samt at inspirere med en årelang erfaring med klinisk arbejde og egne udfordringer indenfor feltet.

Dagen viste sig at blive særdeles interaktiv og dannede baggrund for en lang række diskussioner og erfaringsudveksling på kryds og tværs af deltagere. Både forskere og klinikere oplevede en meget udbytterig dag.

Liselotte Pedersen

Boganmeldelse

Titel: **Personlighed og personlighedsforstyrrelser – en grundbog**

Redigeret af Erik Simonsen og Birgit Bork Mathiesen

ISBN: 9788741262260

Forlag: Hans Reitzels Forlag

Udgave: 1, sideantal: 752

I bogen *Personlighed og personlighedsforstyrrelser* har førende nationale, men også internationale eksperter indenfor området personlighedsforstyrrelser slået sig sammen om at bringe læserne den nyeste viden om personlighedsforstyrrelser. Personlighedsforstyrrelser rammer ca. 12-15% af befolkningen og har omfattende konsekvenser for personen med lidelsen, men også for de pårørende og samfundet som helhed. Tidligere har der ikke været mange behandlingstilbud med dokumenteret effekt til personlighedsforstyrrelser, men i dag er der tiltagende viden indenfor området og også flere psykoterapeutiske behandlingsformer, der viser positive udfald.

Bogen er skrevet som en grundbog, der beskriver den viden, der er blevet erhvervet indenfor området, siden *Institut for Personlighedsteori og Psykopatologi* (IPTP) blev dannet i 1989. De enkelte forfattere er enten forskere indenfor det specifikke område, de har skrevet om og/eller klinikere med omfattende erfaring og kendskab til området. Bogens redaktører er Erik Simonsen, som er professor ved Institut for Klinisk Medicin, Københavns Universitet og forskningschef og ledende overlæge i Psykiatrien i Region Sjælland og Birgit Bork Mathiesen, lektor ved Institut for Psykologi på Københavns Universitet. Med denne bog får du således den nyeste viden om personlighedsforstyrrelser af eksperter inden for området.

Bogen er inddelt i tre dele; Den første del omhandler ”Baggrund og definitioner” og beskriver i tre kapitler bl.a. Millons værk og forståelse, en mere biologisk og evolutionær forståelse samt en udviklingspsykologisk forståelse. Del 2 omhandler personlighed og psykisk sygdom, og herunder er der ni kapitler, der på forskellige måder belyser personligheden og personlighedsforstyrrelsernes fremkomst og ætiologi samt hyppigt forekommende komorbiditet (samsygelighed). Del 3 omhandler de forskellige behandlingsformer, der har dokumenteret effekt til behandling af personlighedsforstyrrelser. Sidstnævnte del beskæftiger sig overvejende med behandling af emotionelt ustabil personlighedsstruktur (borderline type), da det er denne personlighedsforstyrrelse, der især har haft en forskningsmæssig og behandlingsmæssig interesse. Der er dog også kapitler de-

dikeret til behandling af ængstelig (evasiv), narcissistisk, dyssocial og tvangspræget personlighedsforstyrrelse. Slutteligt inddrages bl.a. det samfundsmæssige perspektiv til at belyse omkostningerne vedrørende personlighedsforstyrrelser samt psykosociale indsatser. Igennem hele bogen inddrages casemateriale, hvilket jeg oplevede som et bidrag til at gøre stoffet praksisnært.

Bogen er et omfattende og velskrevet værk, der kan læses i sin helhed eller i kapitlerne hver for sig, såfremt læserens interesse er mere snæver end personlighedsforstyrrelser generelt. Selve litteraturlisten er også meget omfattende og indbefatter både bøger og forskningsartikler, så hvis der er et særligt kapitel, der vækker interesse, kunne man dykke ned i litteraturlisten og hente mere inspiration der.

Bogen giver læseren en grundig introduktion til diagnostik og behandling af personlighedsforstyrrelser, men der er også grund til at læse den, hvis man er erfaren indenfor området. Klinikere har ofte kun indgående erfaring med den terapiform, som de selv arbejder indenfor. Af samme grund fandt jeg det interessant at lære mere om nogle af de andre terapiformer som f.eks. Skemafokuseret terapi, der formår at kombinere kognitive og mere psykodynamiske traditioner og lade mig blive inspireret af dette. En anden del af bogen, der satte nogle tanker i gang, var kapitlerne vedrørende komorbiditet ved personlighedsforstyrrelser. Komorbiditet er snarere reglen end undtagelsen, men selve forståelsen af f.eks. angstens eller dissociationens specifikke ætiologi og udtryk ved personlighedsforstyrrelser, har jeg ikke sat mig meget ind i eller beskæftiget mig med. Ofte får patienterne bidiagnosen angst eller depression, og så arbejder man med personlighedsforstyrrelsen, da den opfattes som grundlæggende. Dog er de komorbide lidelser alligevel vigtige for at forstå det hele menneske, man møder i sin praksis, og disse kapitler fik sat ord på nogle vigtige aspekter af det, ligesom de for mig introducerede nye vinklinger.

Selvom bogen inddrager forskellige teoretiske vinklinger, er den overvejende forståelsesramme dog især Millons og den psykodynamiske. Dette er især tydeligt i del 2 af bogen (især omkring ætiologisk forståelse af personlighedsforstyrrelser og komorbiditet), men også i behandlingskapitlerne. Det er vigtigt at understrege, at selvom der er overlap i forståelserne mellem f.eks. den kognitive og den psykodynamiske skole, er der også væsentlige forskelle, som kunne have givet en anden og interessant vinkling og diskussion.

Bogen tilstræber at henvende sig til alle, der interesserer sig for eller arbejder med personlighedsforstyrrelser (både teoretikere, praktikere eller studerende), men er et højt fagligt akademisk værk, der nok særligt vil have sit publikum blandt læger, psykologer eller medicin- eller psykologistuderende samt andre,

der har kendskab til psykopatologi og psykiatri. I forhold til tidligere danske bøger om personlighedsforstyrrelser, adskiller denne bog sig dels ved at have et mere psykiatrisk fokus (diagnostik og behandling), et højt akademisk niveau, ikke at hænge sammen med en behandlingsmanual og derved en specifik teoretisk forståelse (f.eks. en dialektisk adfærdsterapeutisk eller mentaliseringsbaseret forståelse) og sidst ved ikke blot at fokusere på emotionelt ustabil personlighedsstruktur (borderline). Igennem hele bogen beskrives alle personlighedsforstyrrelserne. Det er blot i behandlingsdelen, at der især er fokus på borderline, da det er denne, der har mest forskning bag sig. På trods af dette er der også dedikerede kapitler til behandling af andre typer af personlighedsforstyrrelse. I forhold til udenlandske grundbøger indenfor området, er denne en bog, der overvejende er skrevet af danske klinikere og forskere, så bogen tager afsæt i danske traditioner, dansk forskning og i den kliniske og sociale praksis i det danske system.

I det afsluttende kapitel for perspektiver for fremtiden introduceres kort nogle af de emner, som bogen med fordel også kunne have inddraget. Her tænker jeg særligt på personlighedsforstyrrelser i et livsperspektiv. Der er evidens for, at personlighedsforstyrrelser (især borderline og dyssocial) kan stilles i en meget ung alder, og der er også flere specifikke behandlingsprogrammer, der allerede nu er udarbejdet til unge (f.eks. DBT-A og MBT-A). Ydermere, selvom vi ikke ved så meget om, hvordan personlighedsforstyrrelser manifesterer sig over tid, ved vi, at mange med personlighedsforstyrrelser har en dårlig prognose (især ift. deres sociale funktion). Hvad ved vi om personlighedsforstyrrelser i alderdommen (udtryksform og behandling), og er der nogle erfaringer fra gerontopsykiatrien? Et kapitel der beskæftigede sig med ovenstående, kunne have været et interessant og relevant indspark, selvom der endnu ikke er meget viden om dette.

I en tid, hvor der er meget målstyring, og hvor der er pres på at effektivisere udredning og behandling, f.eks. ved at lave korterevarende behandlingsformer, finder bogen også sit indpas. Dette ved at fremlægge den viden, der er på området; hvorfor man i udredningen af personlighedsforstyrrelser ikke blot kan bero på spørgeskemaer, hvorfor anamnese, observation og diagnostiske interviews er guldstandard og hvilke behandlingsformer, der har dokumenteret effekt, og hvad de indeholder samt hvilke sociale indsatser, der er vigtige bidrag for at øge udbyttet af patienternes sags- og behandlingsforløb. Opsummeret er bogen et vigtigt bidrag til forståelsen af denne svære gruppe af lidelser og vil forhåbentlig være med til at udbrede viden om samt interesse for denne gruppe af patienter.

Mie Poulsgaard Jørgensen

Highly recommended

I det følgende bringes en kort gennemgang af udvalgte nylige publikationer, der vedrører personlighedsforstyrrelser og/eller behandling heraf. Vi tilstræber at udvælge det nyeste stof med relevans for danske professionelle inden for feltet og med vægt på forskellige forståelsesrammer og områder.

Eyden, J., Winsper, C., Wolke, D., Broome, M. R., & MacCallum, F. (2016). A systematic review of the parenting and outcomes experienced by offspring of mothers with borderline personality pathology: Potential mechanisms and clinical implications. *Clinical Psychology Review, 47*, 85-105.
doi: 10.1016/j.cpr.2016.04.002

Denne informative oversigtsartikel udskiller sig ved at have fokus på børn af mødre med borderline personlighedsforstyrrelse. På baggrund af 33 studier af særlig kvalitet fremhæver forfatterne fællestræk hos de personer, der vokser op som børn af en mor med borderline. Gennemgående røber studierne, at mødre med borderline udviser dysfunktionel forældreadfærd. Som barn af en mor med borderline vil man typisk udvikle en usikker tilknytning og en bred vifte af psykopatologi, inklusiv borderline, som således antages at være drevet af morens forældrestil, evne til følelshåndtering og tilknytningsstrategier. Transmittering af borderline-relateret sårbarhed fra mor til barn kan således betragtes som noget, der netop sker via morens dysfunktionelle forældreadfærd og evne til følelsesregulering. Behandling af og hjælp til familier/forældre med borderline bør således inkludere særlig opmærksomhed på disse problemer inklusiv følelsesregulering og tilknytningsstrategier.

Hao, J., & Liu, Y. (2016). A mind-reader does not always have deontological moral judgments and prosocial behavior: A developmental perspective. *Frontiers in Psychology, 7*, 1261. doi.org/10.3389/fpsyg.2016.01261

Denne interessante artikel er umiddelbart mest relevant i forhold til dyssocial personlighedsforstyrrelse og theory-of-mind. Forfatterne inkluderede 204 deltagere bestående af skolebørn, unge og voksne, som alle gennemførte opgaver/performance-baserede tests relateret til theory-of-mind, moralsk dømmekraft og prosocial adfærd. Som noget overraskende fandt forfatterne, at theory-of-mind ikke var direkte forbundet med moralsk dømmekraft, og regnes heller ikke som udviklingsmæssigt forbundne. Overordnet peger studiet på, at theory-of-mind er et udmærket værktøj til at facilitere moralsk dømmekraft og prosocial adfærd, men det kan ligeledes være et ”grimt” værktøj til blokering af pligt-etiske elementer herunder moralsk dømmekraft og prosocial adfærd.

Waugh, M. H., Hopwood, C. J., Krueger, R. F., Morey, L. C., Pincus, A. L., & Wright, A. G. C. (2016). Psychological assessment with the DSM-5 alternative model for personality disorders: Tradition and innovation. *Professional Psychology: Research and Practice, 48*(2):79-89. doi: 10.1037/pro0000071.

I denne vejledende artikel gennemgår forfatterne eksempler på, hvordan den Alternative Model for Personlighedsforstyrrelser i DSM-5 Sektion III kan anvendes i klinisk praksis eksemplificeret ved psykologiske undersøgelser. Det belyses, hvordan modellen integrerer forskellige paradigmer og er fleksibel og praktisk i sine anvendelsesmuligheder, hvilket potentielt kan berige klinikere i deres måde at tænke på om patienten. Endelig fremhæver forfatterne også, at diverse eksisterende instrumenter og tests kan benyttes til at beskrive indhold i denne alternative model. Det kan varmt anbefales at nærlæse artiklens cases og de rationaler, som præsenteres.

Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2017). What we have changed our minds about: Part 1. Borderline personality disorder as a limitation of resilience. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation, 4*(1), 11. doi: 10.1186/s40479-017-0061-9

I denne artikel (1. del) diskuterer Peter Fonagy og kollegaer nye perspektiver på psykopatologi og borderline, hvor viden om tilknytning, mentalisering og epistemisk tillid integreres inden for en samlet forståelsesramme. Som noget interessant konceptualiseres den såkaldte P-faktor (general psykopatologi) som udtryk for en underliggende faktor af manglende resiliens. Med andre ord kan P-faktoren anses som fravær af positive bedømmelses-mekanismer, når man står over for modgang. Denne transdiagnostiske funktionsnedsættelse kan medvirke til at forklare sammenhængen mellem P-faktoren og bl.a. komorbiditet ved svær personlighedspsykiatri, herunder især borderline. Grundlæggende betragtes psykopatologi som et resultat af funktionsnedsættelser inden for tre mekanismer, der ligger til grund for resiliens: 1) positiv situation klassifikation, 2) retrospektiv vurdering af trusler og 3) hæmning af alt hvad der ”trigger” re-traumatisering. Tilsammen er disse mekanismer også udtryk for manglende fleksibilitet i social kommunikation. Det kernecentrale er, at personlighedsforstyrrelse og borderline i særdeleshed, kan betragtes som en prototype hvad angår manglende resiliens.

Fonagy, P., Luyten, P., Allison, E., & Campbell, C. (2017). What we have changed our minds about: Part 2. Borderline personality disorder, epistemic trust and the developmental significance of social communication. *Borderline Personality Disorder and Emotion Dysregulation, 4*(1), 9. doi: 10.1186/s40479-017-0062-8

I denne artikel (2. del) re-konceptualiseres borderline ud fra begreberne ”epistemic hypervigilance”, tillidsbesvær og ”epistemic freezing” som tilsammen udgør en adaptiv konsekvens af det sociale indlæringsmiljø, patienten har med sig i bagagen. Dette perspektiv udgør således et ”skifte” i retning af et mere socialt orienteret syn på personlighedspatologi, hvor den mangelfulde resiliens betragtes som en tillært respons på tilegnet social viden. Implikationer for forebyggelse og behandling af især borderline diskuteres i artiklen. Endvidere diskuteres også evolutionær udviklingspsykopatologi i relation til disse pointer.

Bach, B., Sellbom, M., Kongerslev, M., Simonsen, E., Krueger, R. F., & Mulder, R. T. (2017). Deriving ICD-11 Personality Disorder Domains from DSM-5 Traits: Initial Attempt to Harmonize Two Diagnostic Systems. *Acta Psychiatrica Scandinavica*, 136(1):108-117. doi.org/10.1111/acps.12748

I denne artikel har forfatterne søgt at opfylde idealet om harmonisering mellem ICD- og DSM-systemerne, hvilket i dette tilfælde gælder for de nye modeller for personlighedsforstyrrelse, som indgår i DSM-5 Sektion III såvel som i udkastet til ICD-11. I begge modeller indgår overordnede domæner af personlighedspatologi, som dækker ”Negativ affektivitet”, ”Tilbagetrækning”, ”Antagonisme/Dissocialitet” og ”Mangelfuld hæmning”, mens ICD-11 også har et særskilt domæne for ”Anankastisk” (tvangspræget), mens DSM-5 modellen har et særskilt domæne for ”Psykoticisme” (bl.a. skizotypi og tilbøjelighed til dissociation). På baggrund af besvarelser af Personality Inventory for DSM-5 (PID-5) demonstrerer forfatterne, at 16 udvalgte PID-5 trait facetter ud af i alt 25 på tilfredsstillende vis måler de definitioner, som ICD-11 benytter til beskrivelse af ”domain features”. Artiklen konkluderer, at DSM-5 Sektion III personlighedsforstyrrelsestræk kan benyttes til at beskrive ICD-11 personlighedsforstyrrelses-domæner. En scoringsalgoritme til PID-5 indgår i artiklens appendiks. Generelt synes den minimalistiske ICD-11 model at være mere overskuelig og praktisk for ”travle” klinikere på tværs af forskellige kulturer og omstændigheder, samtidig med at domænerne kan ”oversættes” til/fra det mere omfattende og informative DSM-5 Sektion III system. For de klinikere som måtte have interesse og ressourcer til det, kan den mere detaljerede DSM-5 model således tilføre mere klinisk nyttig information til de overordnede og simple ICD-11 domæner.

Bo Bach

Fornyelse af medlemskab/kontingent

Vedlagt dette Newsletter er *reminder* til de medlemmer, der endnu ikke har betalt kontingent for 2017. – Kontakt mig på iptp.dk@gmail.com, hvis du mener at have betalt.

Som medlem får du tilsendt Newsletter og har mulighed for at deltage i flere af Instituttets arrangementer til nedsat pris.

Årskontingentet er fortsat 400,00 kr. Beløbet overføres til Danske Bank, **reg.nr. 1551 kontonr. 0004639677** med tydelig angivelse af navn og evt. medlemsnummer (se indlagte brev).

Dorit Mortensen

Kalender

ISSPD XVth International Congress of the International Society for the Study of Personality Disorders (ISSPD), 25.-28. september 2017, Heidelberg, Germany: "Personality Disorders, Functioning and Health"; www.isspd2017.com

WPA XVII World Congress of Psychiatry, 8.-12. oktober 2017, Berlin, Germany: "Psychiatry of the 21st Century: Context, Controversies and Commitment"; www.wpaberlin2017.com

5th International Congress on Borderline Personality Disorder and Allied Disorder, 27.-29. September 2018, Barcelona, Spain: www.borderline-congress.org

Kontaktpersoner/bestyrelse

Professor, forskningschef, overlæge, ph.d., dr.h.c., Erik Simonsen
(formand for bestyrelsen)

Psykiatrisk Forskningsenhed, Fælledvej 6, 4200 Slagelse
es@regionsjaelland.dk

Lektor, cand.psych., ph.d. Birgit Bork Mathiesen (næstformand)
Universitetsklinikken, Øster Farimagsgade 2A, 1353 København K
Birgit.Bork.Mathiesen@psy.ku.dk

Afdelingsleder, psykolog, ph.d. Liselotte Pedersen (ansv. Newsletter)
Dialog mod Vold, Struenseegade 9, 4. sal, 2200 København N
liselotte.pedersen@dialogmodvold.dk

Afdelingslæge Kraka Bjørnholm
Psykiatrien Øst, Psykiatrisk Klinik, Havnevej 5, 4000 Roskilde
kibj@regionsjaelland.dk

Seniorforsker, cand.psych., ph.d. Bo Bach (sekretær)
Psykiatrisk Forskningshed og Psykiatrien Vest, Fælledvej 6, 4200 Slagelse
bbph@regionsjaelland.dk

Psykolog Jacob Sander Hansen
Psykiatrisk Center Glostrup, Brøndbyøstervej 160, 2605 Brøndby
Jacob.Sander.Hansen@regionh.dk

Overlæge Mathias Skjernov
Afdeling for Specialfunktioner, Glæisersvej 50, 4600 Køge
matsk@regionsjaelland.dk

Læge, ph.d.-studerende Maria Willer Meisner
Psykiatrisk Forskningsenhed, Fælledvej 6, 4200 Slagelse
mwme@regionsjaelland.dk

Sekretær Dorit Mortensen (kasserer)
Psykiatrisk Forskningsenhed, Fælledvej 6, 4200 Slagelse
dmo@regionsjaelland.dk; iptp.dk@gmail.com, tlf. 2628 2916